

Čís. 17428.

Zcizil-li dlužník odporovatelným jednáním zboží, které bylo z části jeho vlastnictvím, z části mu však bylo dáno do komise, lze vyhověti odpůrci žalobě — jsou-li jinak splněny všechny její předpoklady — jen v příčině onoho zboží, o němž se zjistí, že bylo dlužníkovým vlastnictvím.

(Rozh. ze dne 19. října 1939, Rv I 626/39.

Žalobkyně přednesla, že Josef V. převedl notářským spisem ze dne 2. července 1937 celý sklad zboží jemu v obchodě patřící na žalovanou, která s ním sdílí společnou domácnost. Zboží toto má cenu 60.000 K, bylo však Josefem V. zcizeno za 20.000 K. Žalovaná převedla tento sklad zboží na sebe jen proto, aby zmařila exekuci, kterou vedla žalobkyně k vydobytí svých pohledávek na Josefa V., ačkoliv věděla nebo musela vědět o těchto pohledávkách žalobkyniných. Zboží patřilo Josefu V. a nebylo mu, jak udává žalovaná, dáno do komise. Navrhla proto žalobkyně, aby bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna trpěti, aby žalobkyně uspokojila svoji pohledávku ze skladu zboží, jehož nabyla žalovaná od Josefa V. podle notářského spisu ze dne 2. července 1937. **N i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Nižší soudy zjistily, že pouze část zboží předaného notářským spisem byla vlastnictvím Josefa V., kdežto ostatní zboží bylo zbožím komisním. Podle § 1 odp. ř. lze však odporovati jen právním jednáním, která se týkají dlužníkovu jmění. Také podle § 14 (1) lze odporujícímu věřiteli, žádá-li plnění naturální, přisouditi jen to, co odporovatelným jednáním ušlo ze jmění dlužníka, totiž to, oč byl odporující věřitel ve svém uspokojení zkrácen (§ 2 odp. ř.). S toho hlediska nemohly tedy nižší soudy v plném rozsahu vyhověti žalobě, domáhající se trpění exekuce na veškeré zboží, které nabyla žalovaná podle notářského spisu, nýbrž mohli jí vyhověti jen částečně v příčině onoho zboží, jež v době odporovatelného jednání patřilo Josefu V. a přešlo odporovatelným jednáním přímo od Josefa V. na žalovanou. V tomto směru však není věc ještě zralá k rozhodnutí, poněvadž není zjištěno, které jednotlivé předměty, převedené notářským spisem ze dne 2. července 1932, patřily Josefu V., a které z nich mu byly svěřeny jen do komise.

Čís. 17429.

Smlouva, kterou komitent přenechá zprostředkování prodeje výhradně určitému zprostředkovateli bez časového omezení, není sama o sobě proti dobrým mravům, může jim však odporovati, jde-li o vázání

komitentovo na příliš dlouhou dobu neodpovídající povaze věci. V takovém případě může soud podle okolností jednotlivého případu určití lhůtu, která je přiměřena a po jejímž uplynutí jest smluvenou výhradnost zprostředkovatelské smlouvy pokládati za uhaslou.

(Rozh. ze dne 19. října 1939, Rv I 690/39.)

Žalobce přednesl, že ho žalovaní zmocnili dne 7. srpna 1933 k výhradnému zprostředkování prodeje svého hospodářství a, že se zavázali zaplatiti mu 2% provise v částce 2.400 K a to tak, že 300 K zaplatí jako zálohu do 26. prosince 1933 a zbytek pak per 2.100 K ihned po podpisu tržové smlouvy, to i tehdy, když realita bude prodána žalovanými bez zprostředkování žalobce. Žalobci se přes to, že se o to všemožně snažil, nepodařilo zprostředkovati prodej reality. Žalovaní pak sami prodali dne 9. března 1936 realitu manželům Josefu a Anně S., avšak zbytek 2% provise s 3% daní z obrátu v úhrnné částce 2.163 Kč žalobci nezaplatili. Žalobce proto navrhl odsouzení žalovaných k zaplacení této částky. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Jestliže byl výhradný prodej nemovitosti svěřen žalobci v srpnu 1933 bez jakéhokoli časového omezení a žalovaní byli povinni kdykoli, i když prodej žalobcem nebyl zprostředkován, vyplatiti mu provisní odměnu, nemovitost pak byla prodána prostřednictvím jiného zprostředkovatele teprve v r. 1936, tedy po 2½ letech po onom ujednání a to za cenu daleko nižší, pak jest míti za to, že provisní úmluva, vázající žalované časově neomezeně a zaručující žalobci odměnu v každém případě, i když nemovitost sám neprodá, odporuje dobrým mravům a jest v důsledku toho neplatná a nicotná (§ 879, odst. 1 obč. zák., Dr. Pužman: Zprostředkování podle práva čsl., Praha 1936, str. 519, 520). Žalobce měl by, protože prodej sám nezprostředkoval, pouze nárok na odškodňovací provisi ve výši ¼% podle odst. V. provozovacího řádu a poplatkové sazby koncesovaných realitních zprostředkovatelů. Protože pak částka 200 K již byla žalobci zaplacená a odpovídá uvedené výši ¼%, byla žaloba zamítnuta.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Smlouva, kterou někdo přenechává zprostředkovateli věc k výhradnému zprostředkování prodeje bez časového omezení, není za všech okolností nicotná. Není velícího předpisu, který by v tomto směru omezoval dispoziční stranu, a není též proti dobrým mravům, když se komitent zavazuje, že zprostředkování přenechá výhradně určitému zprostředkovateli. Avšak vázání komitentovo na příliš dlouhou dobu, neodpovídající povaze věci, může podle okolností případu odporovati dobrým mravům, když by zakládalo po případě na nedozírnou dobu vázanost komitenta, která by mohla někdy býti neodůvodněná. Komitent by po případě byl nucen na neurčitě dlouhou dobu vyčkávat s prodejem, jehož urychlení může býti pro něho i existenční otázkou. Mohl by býti

vystaven trapné nejistotě, když by se zprostředkovateli, majícímu výhradné postavení, z jakéhokoli důvodu nepodařilo zprostředkovati zamýšlený prodej. Proto jest nutno přiznati soudu právo, aby podle okolností jednotlivého případu určil, která lhůta jest přiměřená. Po uplynutí soudem za přiměřenou uznané lhůty pak není komitent již výlučně vázán na původního zprostředkovatele a smluvenou výhradnost zprostředkovatelské smlouvy jest pokládati za uhaslou. V souzeném případě byla nemovitost žalované strany žalobci dána dne 7. srpna 1933 k výhradnému zprostředkování prodeje bez časového obmezení. Žalobce připouští, že se mu nepodařilo prodej této nemovitosti zprostředkovati. Teprve dne 9. března 1936 prodali žalovaní svou nemovitost bez žalobcova zprostředkování, avšak nikoli za 120.000 K, kterážto cena byla ve zprostředkovatelské smlouvě ze dne 7. srpna 1933 označena jako nejnižší cena nemovitosti, za kterou byl žalobce zplnomocněn prodati, nýbrž za cenu daleko nižší. Z toho všeho jest patrné, že žalovaným v daném případě nešlo o to, aby s obejitím zprostředkovatelské smlouvy připravili žalobce o provisi, nýbrž že se odhodlali k uskutečnění prodeje až teprve po marném více než 2½ letém vyčkávání. Lhůta 2½ roku, kterou žalobci fakticky k provedení jeho úkolu přenechali a během které žalobci se nepodařilo najíti vhodného kupce, jest podle názoru soudu v daném případě přiměřená. Žalobní nárok není tudíž po právu.

Čís. 17430.

Byla-li v usnesení, jímž byl ve sporu o r o z l u k u manželství ustanoven žalované straně, jejíž pobyt není znám, opatrovník a v ediktu (§ 117, odst. 1 c. ř. s.) označena rozepře jako r o z v o d manželství od stolu a lože, nebyl žalované straně pro spor o rozluku vůbec ustanoven opatrovník (§ 116 c. ř. s.) a žaloba na rozluku jí nebyla doručena (§ 118, odst. 1 c. ř. s.). Jde tu o zmatečnost podle § 477 č. 4 a 5 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 19. října 1939, Rv I 1075/39.)

K žalobě o rozluku manželství vydal procesní soud toto usnesení: »Žalobkyně Růžena P., dělnice, Ž. u N. podala na žalovaného Čenka P., dělníka, naposledy v P. u K., žalobu na rozvod od stolu a lože. Rok k ústnímu jednání byl ustanoven na den 22. září 1938 o 10.30 hod. dopolední, v jednacím síni 77, I. patro. Poněvadž není známo, kde se žalovaný zdržuje, ustanovuje mu soud Dr. Alfréda M., advokáta v P., za opatrovníka, který ho bude zastupovati na jeho nebezpečení a náklady, až se sám přihlásí nebo pojmenuje soudu zmocněnce.« Toto usnesení bylo doručeno zástupci žalobkyně a se žalobou opatrovníku žalovaného, bylo vyvěšeno na soudní desce procesního soudu a uveřejněno v Úředním listě ze dne 25. června 1938. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky nižších soudů a uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.